

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

♦ 213 ♦ П'ятниця, 1 листопада 1991 року ♦

Ціна 10 коп.

НАШЕ СТАВЛЕННЯ ДО РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ

12 — 13

Осип Дяків-Горно-
вий:

**«Перебудова СРСР
по незалежні держави
— це найсправедливіша
і найпрогресивніша
розв'язка національного
питання, бо вона в
корені підтинає росій-
ський імперіалізм і
створює можливість
для всебічного розви-
тку кожного народу».**

У ПРЕЗИДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

31 жовтня відбулося засідання Президії Верховної Ради України.

На засіданні обговорено питання про звернення Центральної виборчої комісії до виборців України та з асувальних референдуму щодо порушення участі військовослужбовців у діяльності політичних акцій і ухваленню постанови про регулювання теледіалогів по висвітленню підготовки та проведення асувальних референдуму і виборів Президента України. Обговорено питання про підготовку проекту Цивільного, Цивільно-процесуального, Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Торгового кодексу України та інших законів. Прийнято постанову про Державну програму збереження навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів України.

Висхідно урочисто відзначити 22 листопада ч. р. — 125-річчя з дня народження М. Грушевського. Обговорено проект Комісії організації діяльності міністерствами депутатської Комісії (групи) України та Росії і утворення української частини цієї комісії.

Президія одностайно ухвалила проект Декларації про незалежність України і акції виступи її на розгляд сесії Верховної Ради.

Розглянуто ряд інших питань державного життя республіки. На засіданні Президії Голова Верховної Ради України Л. Кравчук.

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

Левко ЛУК'ЯНЕНКО:

«СПОВІДЬ

У КАМЕРІ СМЕРТНИКІВ»

В ЧОРА Голова Верховної Ради України Л. Кравчук прийняв делегацію «Домча бан Аф» (ОПН). Л. Кравчук охарактеризував гостям соціально-політичні та економічні проблеми, які стоять перед Україною, розповів про діяльність її парламенту, сприяючи на законодавчому рівні виступів а економіку республіки. Бізнесмени, у свою чергу, поділилися думками щодо перспектив розширення міжнародно-українських зв'язків.

П ІД головуванням Прем'єр-міністра України В. Фоміна 31 жовтня відбулося засідання Кабінету Міністрів України. Для участі в ньому були запрошені голови обласних (районних) та державних комітетів, керівники державних конcernів і об'єднань, заклади, ради республіканських організацій, керівники депутатів України. Розглянуто проєкти Основних напрямів економічного і соціального розвитку та республіканського бюджету України на 1992 рік.

НАЙМОЛОДШИЙ З КАНДИДАТІВ

Учора Центральною виборчою комісією на вибори Президента України та проведення референдуму зареєстровано Володимира Гриньова, заступника Голови Верховної Ради України, члена партії Демократичного відродження України кандидатом у Президенти республіки.

На підставу цього 46-річного кандидата у Президенти надійшло 192 тисяч 282 і тисячі громадян України. Після одержання голосів про реєстрацію Володимир Гриньов відіслав на численні запитання журналістів.

РОСІЯНИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У Харкові створено товариство «Росіяни за незалежність України». Завдання товариства випливають з назви. Його представники вважають, що крім політики, якої зараз не уможовити товариство перш за все повинно займатися духовним і культурним відродженням російської нації в Україні. Подібно до того, як товариство української мови та культури «Смисливий» у Москві. Товариство нараховує вже кілька десятків активістів — фізиків, журналістів, інженерів, лікарів.

ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДЕСАНТ

Направити своїх представників за кордон для роз'яснення нашої радикальних економічних реформ впродовж президенту РРФСР Єльцину. Тим, цієї суботи російський міністр закордонних справ Козирев виступив до США, щоб нагадати президенту Бушу особисто послання Єльцина. До Італії в Валентиновича поїде віце-президент Руцький, а ФРН і Францію відіає держсекретар Бурбуць.

ЦЕНТР ВЖИВАЄ ЗАХОДІВ

У відношенні на рішення Верховної Ради України створити на базі внутрішніх військ Республіканську гвардію, центр вживає заходів. Як стало відомо кореспонденту УДАН з добре інформованих джерел, з ініціативи Міністерства внутрішніх справ СРСР прийняв фінансування внутрішніх військ, дислокованих на Україні. Наступний крок Москви — розширення цієї надії на одну із частин ВВ про відправку до Росії шістьох бронетанків. І зрештою, останнє — командувачі внутрішніми військами країни генерал-лейтенант В. Саван надіслав Голові Верховної Ради України Л. Кравчуку листа, в якому писав, що Імперіяція Заному про Республіканську гвардію України є антиконституційним актом і що подальші дії внутрішніх військ МВС СРСР вживають Держпрада СРСР на невідомому засіданні.

6 ХІБА ЩО СОВКОВУ ЛОПАТУ

ОТЖЕ, ПРИВАТИЗАЦІЯ... А ЯК БУДЕ З НЕЮ НА ШАХТАХ — АДЖЕ ВОНИ ЗБИТКОВІ? ЩО ПРИВАТИЗ УВАТИ ШАХТАРЕВІ — СОВКОВУ ЛОПАТУ?

Продовжено передплату на «Голос України» до 15 листопада. Індекс українського видання 60955, російського — 60997. Ціна на 1992 рік — 19 крб. 80 коп.

ХТО КОМУ ЩО

Дві нижченаведені таблиці щойно підготовлені Міністерством торгівлі України й зайвих коментарів, здається, не потребують

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

НЕЛЕГКИЙ ВИБІР

Понад 150 зате пода-
ли а обласноком я
справо стати володар
мощного приміщення
Чернівецького обком
Компартії полетіли ам
ших та середніх началь
ських закладів, політич
партії, громадські орга
нізації. Музучилища іве
рі С. Воробієвич під
ярили саєс прохали
телеграмми від народ
ного артиста СРСР Дми
ра Гнатюка та народни
х артистів України і Мол
дови Софії Ротару.

Сесія обласної Ради народних депутатів прийняла ухвалу на користь Чернівецького держуніверситету. А колишнє будинком політосвіти передано шкільним та муніципальним закладам.

СВІТЛО ДАЛЕКОЇ
ЗІРКИ

Лише три дні в Черкаському художньому музеї тривала виставка творів живописця США, виходця з Буффало Патра Мадина. Автор цього бую досить, швидко черкавеші цілители і реалістичні: яолніш ірелаліи — майстр тоого маштабу. Сну з своїх робіт гі подарував музеєві.

СМУТЛИВА ЖЕСТ

На Березометському лісозаповіді застриганий робітник. Ісру гнівні виявляли авіація про те, що адміністрація піддається заробітчан платі. Конфлікт едалося владити. Керівництво зайшло в собі мужність відмовитися від нових осядів.

КРАСА ВРСТУЕ
СВИТ

Виставки квітів проводилися школьниками Сто-рожинського району й раніше. Але цього разу мала нове забарвлення — діти акриліями ану-ручили айд реалізації ек-сплатіа трохл нонштів і лер-рензати їх на лотребні людей, що потерпіли нн-нішого літа айд повені е сусідній район-х об-ласті. Мнносерднє, ак-ція прнмалса понад 600

ХТО КРАЩЕ!

Управління гонового
архітектора Чернівців
вернулося до істориків,
резняків, художників,
сіх жителів міста з про-
няям висловити свої
уми з правдою пере-
блюданни центральної
площі, де недавно було
демонтажно пам'ятник
З. І. Лемки. Оригіналь-
дан буде азста до уве-

Василь Бабух.

Цифровой калейдоскоп

ОБСЯГН

міжнародного споживання із прибутком, що ввели до складу СРСР, згідно з міжурядовим уго-
дом на 1991 рік (в цінах 1990 року, млн. крб.)

Республики	Валы в Украину	Валы в Украину
РФРСР	5500	6200
Республика Беларусь	770	370
Республика Узбекистан	171	782
Казахская РСР	67	666
Республика Грузия	343	330
Азербайджанская Республика	384	344
Латвийская РСР	255	118
Республика Молдова	490	190
Латвийская Республика	280	122
Республика Киргизия	95	125
Республика Таджикистан	60	148
Республика Вирения	390	309
Туркменская РСР	125	95
Евросоюз	8900	10030

ТОВАРНА СТРУКТУРА

взиманих поставок товарів миродного споживання із країнами, що вхвалили до складу СРСР, згідно з міжурядовим угодою на 1991 рік (в мільярдів 1990 року, млн. руб.)

Найменування товарів	Вівс в Україну	Вівс в Україну
Продовольчі товари	374	4815
Тягини	3480	737
Одяг	268	317
Ваути	37	136
Галантерея	914	350
Культові товари	628	1880
Спортивні товари	442	482
Спортивні товари	1214	741
Ювелірні вироби	1015	710
Інші товари	332	62
Всього	6900	10030

Ринок

А МІСТО ДУМАЄ, ЩО НЕВРОЖАЙ

[illegible]

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Ретро

КУДИ ИДЕМО МИ З ПЯТАКОМ

[illegible]

На Було 1890 року

Epo-INC

Овоч мерзне, у холодильниках пусто

Знак біди

ногоспам, а злечить — і самому собі, і обсяга, і місця на Раді неоподаровано асертна на докопалка підприємств і організацій з прохалпм допомогти селам яв збиралі арожко, лідсобики транспортні: Відкучують в'їзю, а те ж зівсім не реагують. Жодного з автомобілів на анділіпні лизбиральні роботи управління електропаводу «Дружба», турпистія автобуса, автопідприємств.

...Додаю від себе. Отак уже ашущий десяток: навеслі і зрушело на битву за зривки а асени його рятують. Це о молослах. А у власних го одаєрствах селяни на рятують а збирають урожай. У нлі даєт но асе надійно заховають на зину, і без найменших спонань. То хіба потрібні логічні аргументи на користь приватної власності!

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Щось новеньке!

Не дрібниці життя

УЩО

Цифровий калейдоскоп

ОБСЯГИ

взаємних поставок товарів народного споживання із країнами, що входили до складу СРСР, згідно з міжурядовими угодами на 1991 рік (в цінах 1990 року, млн. крб.)

Республіки	Ввіз в Україну	Вивіз із України
РРФСР	5500	6200
Республіка Беларусь	770	370
Республіка Узбекистан	191	782
Казахська РСР	67	668
Республіка Грузія	343	330
Азербайджанська Республіка	384	404
Литовська Республіка	255	118
Республіка Молдова	400	190
Латвійська Республіка	290	122
Республіка Киргизстан	95	135
Республіка Таджикистан	60	148
Республіка Вірменія	390	309
Туркменська РСР	30	159
Естонська Республіка	125	95
Всього	8900	10030

ТОВАРНА СТРУКТУРА

взаємних поставок товарів народного споживання із країнами, що входили до складу СРСР, згідно з міжурядовими угодами на 1991 рік (в цінах 1990 року, млн. крб.)

Найменування товарів	Ввіз в Україну	Вивіз із України
Продовольчі товари	374	4615
Тканини	3480	737
Одяг	266	317
Взуття	37	136
Галантерея	914	350
Культтовари	826	1880
Госптовари	442	482
Спорттовари	1214	741
Ювелірні вироби	1015	710
Інші товари	332	62
Всього	8900	10030

ОСЯ НЕ В НАС

На думку учасників наради, щоб добитися позитивних зрушень у нашій занедбаній екологічній сфері, треба вжити невідкладних заходів — організаційних, науково-технічних, морально-виховних. І, насамперед, підвестися під цю роботу міцний законодавчий фундамент. Закон «Про охорону навколишнього природного середовища» започатковує роботу по формуванню екологічного права України — цілого пакета законодавчих і нормативних актів, серед яких: про охорону і раціональне використання рослинного світу, про охорону атмосферного повітря, лісовий кодекс, кодекс про надра, водний кодекс. У Мінприроді України спільно з республіканськими міністерствами і відомствами — Міністерством охорони здоров'я, Мінфіном, Мінсільгоспом, Держкомгоспом, Держкомгеологією, Академією наук уже розпочато таку роботу.

Володимир ОЛЕФРЕЙКО,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».

ОЛОДИЛЬНИКАХ ПУСТО

смастою обласпоживспілки, аято-ремзавод...

...Додамо від себе. Отак уже якимось десятком: навесні вирушаємо на битву за врожай, а восени його рятуюмо. Це — у колгоспах. А у власних господарствах селяни не рятують, а збирають урожай. У них давно все найкраще заховане на зиму, і без найменших спонукань. То хіба потрібні якимсь іншим аргументи на користь прийнятної власності?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Ринок

А МІСТО ДУМАЄ,
ЩО НЕВРОЖАЙ

Раніше на Сумському колгоспному ринку тісно було від зафарбованих з драми підвісних полиць і садів. У цьому ж році фрукти в стійкому дефіциті, а тому й ціни безбожні. До цього доклали рун тутешні ренетирі, котрі наперевану стіхую ринку приборкали енергійними заходами. Відтепер — це і за скільки продавати — встановлюють круті мольодники зі спортивною виправкою. Вони збирають данину — по 30 процентів від виручки з «маса». Провоохоронні органи знають про «новий порядок», але не втручаються, гадаючи, мабуть, що це і є та ринкова економіка, до якої ми йдемо.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Ретро

КУДИ ЙДЕМО
МИ З П'ЯТАКОМ

Якось літератор Шепкіна-Куперним уклала парі з літератором Мізюновим. Що на одні карбованець подарує їй 20 необхідних предметів, кожен з яких коштуватиме 5 копійок. І — виграла парі. Ось що було подаровано: булку, хлібину, великий в'язівський пралин, медовий пралин, пилку шоколаду, казівське мило, моносо-ву мочалку, чорний англійський пластр, ромевий пластр, нотушку ниток, пачку голон, пачку шпильон, зошит, 10 віркушів поштового паперу, 10 конвертів, поштову марку, олівець Фабера, червоний олівець, ручку-австану, дожимку ставлених англійських пер, гумку.

Це було 1890 року.

Євро-ІНС.

ПРЕСА
СПРЕСОВУЄ
РЯДИ

Закон про пресу діє понад рік, а проблем не поменшало: з папером катастрофа, грошей катма, та й протидія вітньому слову не зникла. Республіканський Закон про пресу буде завтра, а жити треба вже сьогодні. Тому представники ділової преси об'єдналися у незалежну громадську організацію «Український клуб ділової преси». Головою обрано редактора газети «Контакт» О. Тертичного, заступником — редактора «Ініціатив» Г. Зарічанського.

Серед завдань Клубу — сприяння розвитку ринку та підприємництва на Україні, підняття рівня ділової й правової культури підприємців, розповсюдження необхідної інформації, юридичної та соціальної захист членів Клубу, спілкування з колегами за межами України. Планується створення власних комерційних структур. Втім, клуб тримає двері відчиненими для всіх творчих колективів та їхніх журістів, закликає до спільної роботи та об'єднання. Тимчасово Клуб працює у редакції газети «Контакт». Поштова адреса: Київ-42, Радєвського, 36, 5-й поверх, тел. 268-72-29.

Сергій ТЕНЬКОВ,
відповідальний секретар Клубу.

Коротко

КУПОНИ ДЛЯ
АТОСА

У Харківському цирку створено притулок для звірів, які вийшли на пенсію за віком і не можуть себе прогодувати, якщодавч під світло рампи. Створено купонний фонд, в який артисти яносять добровільні внески, збираються гроші на їжу. Тут поселилися чорний тер'єр Атос, гепард Том, білі пуделі.

...А ЧОБОТИ —
ПИРОЖНИК

Нетипові для чорної металургії легкі споруди з'явилися на території Маріупольського комбінату «Азовсталь»: спільно з італійською фірмою «Підзетта» та її партнером, польською фірмою «Будекс», азовстальці почали будівництво сучасного цеху по випуску кухонних меблів, розрахованого на 20 тисяч комплектів щороку.

Українформ.

НЕ СТАНЬМО «ЯКАМИ».

або Про національну гордість кримських во

Пригадуєте із шийної програми: «Дружба народів не просто слова, дружба народів — це правда жинва!» Хто б тоді міг подумати, що попереду у нас буде Наріпний Карабах, Сумгаїт, Баку, Фергана, Чечено-Інгушетія... І хто може сназати, що ще попереду?

А вирішив я, що не можу не взятися за перо, на мітингу, який проходив 20 жовтня у Сімферополі, ініціатором якого була громадська організація Криму «Русское общество». З виступу у виступ чітко простежувалась думка про насильницьку «українізацію» Криму, про те, що російський народ не примусять говорити «мовою». А це в свою чергу було одним із аргументів, що лише Росія врятує Крим від «свалові» українського брата.

Та чути про «насильницьку українізацію» виявилися дещо перебільшеними, як писав М. Твєт... В цьому я переносився, коли завітав до Києва «Союздруку». В жодному із сім'я не знайшов те, що шукав. Спочатку запитав про рідну газету — «Голос України». «Не знаємо», «не чули», «рухівських газет не отримуємо і не розповсюджуємо». Не було, як не дивно, й інших республіканських газет, що виходять українською мовою. Зате в достатку «Волжские новости», «Демократическая

Россия», «СПИД-нифо» та ще всяка всячина. Навіть «збиткового» українського тиражу «Кримської правди» і того... катма. Отака собі невеличка великодержавна інформаційна експансія. Мовляв, «спроса нет», «да нікому у нас читати на українськом»...

Одне слово, кримські великороси можуть пишатися. Російською мовою оголошуються закупки в транспорті, транслуються передачі Кримського телебачення, навчаються діти в школах, в дитсадках... Тому й не дивно, що справді сенсацією стало відкриття першого українського класу на базі однієї з шкіл Сімферополя. А якою мовою, на вашу думку, йдуть спектаклі у Кримському українському музичному театрі? «Звичайно, українською», — подумайте ви. «Дзуськи», — скажу вам я. Абсолютна більшість виконується мовою «старшого брата»!

Боронь Боже, я нічого не мав і не маю протн мови великого Пушкіна, Толстого, Достоевського. Більше того, я протн, щоб насаджувати українську мову насильницькими методами. І було б дивно, якби в один день у Криму чи на Донбасі, чи, скажімо, в Харкові всі раптом заговорили б українською. Але я і проти штучного затишання процесу національ-

ного відродження, відомлення, формованості повинні стати «яками» В. Ансьоновів Крим» яву націю ливалася внаслідок репресій кримських решт, вони врятувати комуністичні націоналісти. В романі ярів Крим на який втрачає, не націоналістичним жалюгідним.

Вірю, що щасливіше. Кримському о-пліч з великою ро-ці: українська, татарська, болгарська, стане той український укрівінець у кої школи, татарської, і цією. А звільсуючи на мути ім ко-але рідним ватимуть бо, про зб-що всім ви-нашій землі.

спеціаль-
дент «Г

Суто радянський бізнес

ВИЖИТИ МЕНЕДЖЕРУ

Протягом тижня у Києві працювала школа для менеджерів з Польщі. В групі — керівники або заступники директорів десяти приватних фірм. Ім, солідним ділкам, які мають досвід співпраці в європейських, американських та азійських країнах, довелося прослухати курс лекцій, які знайомили бізнесменів з правилами та законами, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність українських підприємств із західними партнерами. Перед ними виступили кваліфіковані представники Київської містички, банку, Міністерства зовнішньоекономічних зв'язів України, Спілки малих підприємств Києва. З особливою ці-

кавістю гості прослухали лекцію директора Польсько-Радянської торгово-промислової палати Якова Погребняка, який охарактеризував найважливіші тенденції у розвитку народного господарства Центрального, Донецького та інших регіонів республіки, назвав можливі сфери співробітництва для польських бізнесменів.

На заключному занятті керівники польських фірм відзначили, що прамі контакти дали їм можливість з'ясувати економічне становище України, допомогли налагодити ділові стосунки з рядом підприємств та установ.

Іван ПАСЕМКО,
перекладач.

Уточнюємо

ЩО Б ТО БУЛО

Агентство «Харків-ювіни» розповсюдило «новину» — нібито студенти факультету журналістики Львівського університету вимагають вивчати російську мову «як іноземну». Справді, двоє студентів зробили таку спробу, але самі й відмовилися від ідеї. Тим більше, що на факультеті вже впроваджене

факультативне, а недовзі буде й обов'язкове вивчення двох слов'янських мов (крім української). Справді, що було б, якби ще й російську стали вивчати так ефективно, як звикли вивчати іноземну!

Інформагентство
«Інтелект».

...ТИМ ЧАСОМ

«Просвіта» — так називається перша українська газета в Молдові, де мешкає понад 600 тисяч українців. Газета висвітлюватиме пов-

сякденне життя цього контингенту та питання розвитку багатовікових зв'язків українців і молдован.

ТАРС.

Севаст

«ДОПОМАГАТИМЕСЬ ВАМ НА ВСІХ РІВНЯХ»

Сто давати членів платити представників конгресу США на чолі з лідером демократичної більшості в палаті Р. Гелендес, асистентом співголови комітету з питань міжнародного законопроєкту, який передбачає запровадження Сполученими Штатами мораторію на будівництво ядерних реакторів за допомогою грошей на одній рік.

Представники уряду Сербії засудили порозуміння зостосувати санкції проти цієї республіки з боку ЄС у разі її відмови від запропонованого рішення документу щодо майбутнього державного устрою в Югославії.

На день північної строку, наміченого парламенту, Польща дізнається про офіційні підсумки парламентських виборів, що відбулися минулої неділі. Як повідомляють державні виборчі комісії, зважене парламенту в комп'ютерній програмі, наслідок чого не було введено мандатів двоє виборців.

Нарада на найближчому рівні з питань Близького Сходу відбулася у Ватикані. В її роботі беруть участь кардинал А. Солано, глава зовнішньоекономічного відділу міністерства торгівлі, і інші високопоставлені особи. Мінуси зустрічі була вальдована жвава обстановка, що привела до посередства в міжнародному форумі, звеличався ватиканський забороні інформації. Методично обговорювалися питання щодо державних проблем, кризисів значущого регіону і, можливо, внесли в справу мисли на Близькому Сході, підкреслюючи керівників прес-служби Ватикану.

Вісті з Баттії

У Відносіні почала діяти українська станція Літосового телебачення. Це рішення тут зареєстровано часом як офіційно Літосового.

Як повідомляють приватністи преса, 43 відсотки меншість преса, що брали участь в референдумі по польській політиці щодо складних суспільних, економічних та інших проблем, що орієнтовані на Литву, Україну, Білорусію та Росію. Відношенням з державним, які ретельно вивчили в Радянській Союз, повинні бути призначені та доборні, незалежними на те, що центр керує ставлення до польських контактів з Литовою та Україною зображає.

Німеччина згодилася медити Естонії, іранської та Радянської армії, з літосовим нологою щодо гарміку внаслідок військ з держав Баттії. В ході їх зустрічі у Відносіні вказано на важливість «літосового» Ландсберґі утворення зображення на непорозуміння троях країн, що зостосувалися координації міждержавних відносин та ставлення до Радянського Союзу, зокрема економічних та політичних контактів, але саме ці деталі загрожували загальною тенденцією «літосового» державності.

Лідери Латвії та Естонії А. Рубініс та І. Рубініс, які згодні з літосовим нологою щодо гарміку внаслідок військ з держав Баттії. В ході їх зустрічі у Відносіні вказано на важливість «літосового» Ландсберґі утворення зображення на непорозуміння троях країн, що зостосувалися координації міждержавних відносин та ставлення до Радянського Союзу, зокрема економічних та політичних контактів, але саме ці деталі загрожували загальною тенденцією «літосового» державності.

— Як ви, будучи дослідником політичним, дивитеся оцінити політичні процеси, що тривають на Україні, прийняті Верховною Радою. Ахти про незалежність?

— Я мімо вам сказати, що хоча Баварія і не займається зовнішньополітичними відносинами (це не наша парафія), втім ми реальні політики ми повинні врахувати той факт, що Україна є другим за величиною та потенціалом республікою нолдичного Радянського Союзу. І ми доволі добре знаємо і в сучасному у вільній країні. Цього свого часу дуже сприяло перебування в Баварії української делегації на чолі з паном Кравчуком. Візит тривав асісім днів, і ми мали змогу обговорити ситуацію і проблеми, що існують в Україні, досить детально. Крім того, я постійно знайомлюся з точками зору інших українських представників, які приїжджають до нас. Отже, ми добре знаємо процес, які тут тривають, і впевнені, що Україна, як велика держава, зможе довести незалежність, утвердити її.

— Наша країна і Баварія — дім друзів і партнерів. Ми намагаємося співробітничати з багатьма сфе-

Актуальні інтер'ю

Як уже повідомляла наша газета, в Києві з офіційним візитом побував президент ландгау Баварії Вільгельм ФОРНДРАН. Кореспондент «Голосу України» попросив високого гостя відповісти на кілька запитань.

раз життя. Якни, як ви шукаєте, є перспективні подальшого розвитку цих відносин?

— Справді, ми маємо з Україною дуже хороші друзі і партнери зв'язки. З нашої сторони сюди приїжджає багато делегацій, які більше наших делегатів відвідує Баваїю. Такі обмін зростає. Маю також сказати, що у нас є достаточні знання щодо розвитку конкретних економічних відносин. Наприклад, фірма «Сієкс» утворює контракт на виготовлення засобів телекомунікації. Крім того ми маємо значний досвід в аерійній енергетиці і, в рамках інших

можливостей, допомагати Україні розвинути ці галузі. Це ж стосується і літосових наслідків чорнобильської аварії.

Я вважаю, що Україна, очевидно, прийде до ринкової економіки, вона вже перебудовує свою економічну систему. Наприклад, країні так значно реально соціальному було доведено, що кінцями соціальної системи всепомогла, вона не може більше існувати. Переїждь до ринку є необхідним, і якщо ви продовжуєте таку політику, ми відповімо, побачимо все, що і наших силах, щоб подати вам

допомогу і підтримку на всіх рівнях і в усіх сферах.

— Вже сказали, що співробітничати зростає по всіх напрямках. А якщо інші політичні? Скажімо, міжпарламентські зв'язки.

— Дні прикладу можуть вам сказати, що цим днями ми зустрілися, — відвідував Баваїюського ландгау, приймає делегацію парламентарії України. Ці група наших депутатів особливо цінніми є практичними питаннями. Во зустрілися з членами конституційної комісії, відвідали нашу кінцями судової інстанції і будуть дуже ситуаційний суд, знайдуться з місцевими законодавством. Вважаю, подібні контакти теж розвиватимуться і будуть дуже корисними для обох сторін.

— Як вам сподобався Київ?

— Ми з дружиною відвідали нашу культурно-історичні пам'ятки — Андріївську церкву, Софійський собор, Печерський Лавр, мали аспірації враження. І помітив, що Київ — дуже зелене місто. На жаль, погодні умови нашої осені, Тому я хотів би відвідати вашу столицю ще раз, але напевно, нолі розв'язати буюн.

— Дякуємо за бесіду.

Інтер'ю провів Олександр ЄВСКОВ.

Ситуація

«МІГРАНТИ» І МИСЛОВІ

Радіограму з риболовства зорозного траулера «Ніколаєва», що аномалістично знайшовся в мароканському порту Касабланка, було зареєстровано в Київській Раді України. Чорноморським виробничим об'єднанням рибної промисловості «Антарктика», якому доводилося налякати, що редакція газети «Вечерній Одесі», в ній моряки вимагають соціального захисту з боку уряду України. І насправді виплати касабланків їм зарплати валюті. А до тих пір, поки цього не буде зроблено, відмовляються повертатися додому (хоч мали б це зробити, адже до Касабланки прибув зниклий екіпаж) і оголошують у страйк. Більше того, у разі новизни цих вимог загрожує руйнувати почати голодувати.

Що ж спричинило отаку неуважку додому? Як з'ясувалося, редакція «Антарктики» в розмові з цього приводу відуть неохоче. Справа в тому, що в Касабланці зашляхили не всі вони. Наприклад, 27 із них, порекомендував керівник склад траулера на чолі з капітаном М. Соловйовим, який приїхав на бачатишину. Відбувся по варту, розмови з ними, і тепер 44-х моряків, які не поперулилися, дехто аналізує в негативному світлі. Вони мовлять, не хочуть «увійти в становище» держави, яка не має валюту, заборювала багатством Іноземці, а в Україні, а підлягають лише при вільному кешу.

Я відгукну, чому ж інакше не можна беззастережно стати на бік «неповоротливих». Мабуть, це не найкращий спосіб добитися справедливості.

справляючи й голодувати за рублем. Та все ж, ці спонукають їх до такого відважного кроку?

Пішли північ місяця українками, більша частина якого проходила в умовах тропічної спекси, звернувши екіпаж (раптово змінив району пошуку за рекомендаціями з «Антарктики», нестача дальної, тріт, запитання) 10 жовтня зайшов у мароканський порт Касабланка. З надією, що карентні відпочинку, приїждь дещо для себе — і на батьківщину, в Італію. Радість з привозу того, що є, якнайкраще аме позад, не затьмарює кав'ю одержана напередодні радіограма: у цьому порту, повідомляючи суден у мілководді, морини на варті не 33, як належить, а тільки 22,5 відсотка їх засованих окладів.

Касабланка через відсутність коштів у фірми «Шарбоньєр», що займається обслуговуванням радянських суден у мілководді, морини на варті не 33, як належить, а тільки 22,5 відсотка їх засованих окладів. Касабланка через відсутність коштів у фірми «Шарбоньєр», що займається обслуговуванням радянських суден у мілководді, морини на варті не 33, як належить, а тільки 22,5 відсотка їх засованих окладів. Касабланка через відсутність коштів у фірми «Шарбоньєр», що займається обслуговуванням радянських суден у мілководді, морини на варті не 33, як належить, а тільки 22,5 відсотка їх засованих окладів.

своїм сім'ям, нолі зарплати в радянських карбованцях (900 — 1200 карбованців зняти й інші місяці роботи) явно не відповідало змінному прожитковому рівню, а надії на валюту є марини?

Ще на судні капітан «Ніколаєва» почав боятися неопорних фінансових санкцій, притримувати їхні дії під погрозю «економічних страйків» з усіма наслідками, що звідси випливають. Момента, звичайно, заочні зв'язки з об'єднанням «неповоротливих» адже бажалих їти у «загранку» поки що вистачає, не всі по навіній пірмис доводилося. А також прийняті рішення, щоб страйкарі поверталися додому на свій попит, адже від запропонованого реєсу літава борт відмовилися самі. Але, може, краще все так зняти валюту (а це десь 15 тисяч доларів на весь екіпаж), щоб виручити моряків? Ці варіанти жваво обговорюються між «Антарктики». До чого ж пристане? Ті нерішучі? Адже нерідко спокосно не розраховували валютною з екіпажами й інших суден. Нездарма ж багато з них шлюди заборювали на весь екіпаж, щоб виручити моряків? Ці варіанти жваво обговорюються між «Антарктики». До чого ж пристане? Ті нерішучі? Адже нерідко спокосно не розраховували валютною з екіпажами й інших суден. Нездарма ж багато з них шлюди заборювали на весь екіпаж, щоб виручити моряків? Ці варіанти жваво обговорюються між «Антарктики».

Як повідомили інформаційні агентства, радянські сторони вже заборювали мароканський агентський фірми близько мільйона доларів. Як наслідок у порту Касабланка заарештовано дев'ять торговельно-і риболовських суден з СРСР. Умови їх звільнення такі: або нехай їм

шкодування боргу, або задоволення «запозичених» грошей суден, у тому числі й «Ніколаєва».

Самі «неповоротливі» планують довести протестний виступ з такниот ситуації. Якщо їм дозволить реалізувати в Марокко своє лисне 20 тонн риб, то це дасть 6 тис. яких вистачило б розраховуватися з екіпажем. Але заходи до іноземних портів ніяк судна, за намірами ж інструцій, мають право грати з порожніми трюмами. Якщо продовжую не вистини їх не зуміли переробити, тереванітати на інші судна й відправити додому, то хоч вийдуть і в море або зарепає претельний виступ, у кого ще є можливість для переробки. Так, до речі, мусили зробити в цьому останньому реєсі — «за спасної» відідан з «Ніколаєва» п'ять тонн цінної рибі.

Моряки — «неповоротливі» звертаються по допомогу також до Міжнародної СРР (ЦК профспілки рибалок. Але чи втручатиме їх ці організації? «Антарктика» ж. Ці судна кітільки кінцями незалежності України. І «неповоротливі», що затрималися в Марокко — громадяни тієї ж України. Міжнародна ж воні звернулася найперше до ЦК парламенту та уряду. Сподіваються, вочевидь, що тим знайдуть вихід. А нашіке — то ж кще?

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Одеса.

Наші кордони на надійному замку. Ще донедавна ми пишалися цим. Час розвіяв ілюзії. Залізна завіса виявилася не щитом, а колючим дротом тоталітаризму, який на сім десятиріч відгородив нас від світової цивілізації. Ракетні пріоритети колишнього СРСР стали його могильщиком.

ПЕРЕКУЄМО ЩИТ НА ОРАЛА

Нині в республіці — сотні шахт з ракетами стратегічного призначення. Лише обслуговування їх, або, мовою ракетників, регламентно-ремонтні роботи, стають народом в мільйони карбованців. З перших днів незалежності Україна оголосила про своє прагнення стати безракетною. Може, ми не забагато часу, і ми побачимо ці ракетні уягачі на будівництві доріг, а демонтовані з шахт ракети — в музеях? Дай Боже!

Валентин
ЛАБУНСЬКИЙ.

Фото Володимира
ПЕСЛЯКА.

Олександр
МИХАЙЛЮТА,

власний кореспондент «Голосу України» у Запорізькій області.

Телефон: корпункт
57-17-73

ТОРІЗЬКИЙ РУБІЖ

Мабуть, ввадяки Запорозьким Січ мавш найм на всі часи став значимим рублем у житті України, та й не тільки. Нагадаю, що відвід пішли у сівт Ввас Чубер і Лазар Каганович, тут спалихнува і згасла зора Настора Мехна. Запоріжжя стало трагічним для політичній ва-в'рши сумопап'атинх Бражне-ва і Кирпленка, Титарова і Харчакна. Вже після чорно-більської катастрофи місцва-моживоавді спорудили аляч-ка пугурда академіку До-палажко, гамаральну кон-структору адарних реакторів, один з синх айбухну на ЧАЕС.

Запоріжжя — гігант індустрії та одва з опорних баз айськово-промислового комплексу. Служивий ностачальни спецсталей, алюмінію, алптроенергії, трансформаторів, алптрокабеню, авіадагунів, «Тав

Експрес-коментар

рій», хліба, олії, молока і м'яса. І хоча флягани ларшних п'ятирічок, такі, як «Зарфорісталь», майже до ніща виробили свій ресурс і тріпаються за курчачих піжмак, а тут і сучасні, добре оснащні анробиництва, що дозволяє займати трата місця після Харнова і Києва за обсягом продукції.

кива в основі поведінки. Під Запоріжжям мешкає давня міліянон людей, перерахунок більшість яких називаються українцями. До айїни а області були пімечні, болгарські, єврейські національні райони. Під мудрим нарізанням КІРС-КІРС аса лонично й зрусифіковано. До айїни а місті Діпріаваї стані бул асі шолі українські і одна - російська, тплер - жодної української. бразно аїдріають а

анша поваткові класи з українською мовою навчання.

Після путчу 19—21 липня та
заборони КПУ ніхто на стра-
жував з аммою поварення
собі ва шню «правачої спли»,
хоча й лужу демократичних
партій практично не прибуно.

Місто завжди не лише а пва-
п] загрозливої, отруєного по-
вітря й дивовижної байдужості
населення до власного здо-
ров'я, а й до культури. Пред-
мтом вального зацікавлен-
ня, а не правило, стає нонцарт
ва участю астрадній з'їзку, ви-
става аротичного змісту чи са-
васис Алана Чумана. Фестиваль
«Чорна рута», анімою, від-
булася майже баз глядачів.

Ща аса [і далеко па аса] —
запорізький рубіж. Замлі ноп

[illegible]

Сьогоднішня сторінка — своєрідний зріз суспільно-економічної обстановки в країні, зроблений нашим аласним кореспондентом.

«АЕРОФЛОТУ» ПОТРІБНИЙ КОНКУРЕНТ

Говорить генеральный директор анробинного объединения «Моторобудівник» Вячеслава Богуслава: —

[illegible]

Отож, як на мене, затримав нині за Кабінетом міністрів України. Потрібен організатор, менеджер, який би вивів аграріїв з сучасної ситуації, створив конкурента «Агросполоту», а ми, практики-виробники, знаємо, як атіліти ідею в житті в скорому часі.

[illegible]

Можна було б багато розповідати про наш здобуток як і напрацьовувались упродовж багатьох років, але тут хотіло підсумувати можливі та необхідні умови в об'єднанні є необхідні умови (це стосується також неординарного вирішення житлових проблем та забезпечення продуктами харчування) для того, щоб, виходячи на солідні основи будівництва повітряного флоту України.

КОРОТКО

● Операцию тинькового бізнесу називає голова обласної Ради Володимир Дем'янов надданий ажіотаж з обміном купур у 50 і 100 млрд вартістю. У такий спосіб мафія майстар-ко змусила гродян емісти ці товари з комерційних магазинів.

● **Загорізна** тпбачнина
повідомлю про пожежу на
шостому блоці Загорізно
АЕС, яка мала місце 14 жовт
ня. Головний інженер зап
ня, що було загорання лиш
в шафах трансформаторів. На
гадаємо, що на цей блок по
ширюється мораторій, оголо
шений Верховною Радою Ук
раїни.

зпму трохи більша 14 відс
кіа нагротлі і 13 відсоткіа к
пустн від потреб.

● У Запоріжжі страйкують судді асін судів. Їхня вимога — віддати приміщення, що належали забороненій КПУ, для судів — досі асін асін, перебувають у непристосованих приміщеннях. Працює узгоджена номісія. Але страйк аж повторитися.

● Визріває скандал у ко-
дорів міської Радя та у
міста Запоріжжя: р'яд де-
татів та офіцерів міліції² п-
пускають, що міліцейськи
чельство розтринькало гро-
зібрані трудовими колекти-
ми для поліпшення бороть-
зі злочинністю. Питання ви-
сено на чергову сесію.
міста прибула комісія міні-
стра фінансів України.

— У Кремлі
**В АРМІЮ — СИНИ,
3 АРМІЇ — ДОМОВИНИ**

Людмила Трухманова про зустріч
із Михайлом Горбачовим

Нещодавно у Москві відбувся з'їзд матерів військово-службовців. Як повідомляла преса, ініціатором його скликання виступив Президент Михайло Горбачов. Я зустрівся з головою Організації солдатських матерів України Людмилою Трухановою (вона мешкає в Запоріжжі), яка була на тому форумі. Ось що вона розповіла:

— Це вже, ви бачили по телевізору фрагменти того дня, того заходу, що його йменували з'їздом. Було чимало безглуздя конфліктів, лайонхаосу. Це й завадило анітрохи чіткості й твердотлівості, обговорити анімою, навести лад у казармах. Потрапила я й на зустріч у Кремлі з Президентом Горбачовим. Знову та

зачинив шум. Я зявився їм, хайду Сергіювчю ну прищипову позицію солдатських матеріа Україна з зв'язку. Ахтом про незалежність. Він знаєте, що казав? Ах, мію не вийти з України. Не, ні, бо там не приймали. Ні, кажу, десять, ми й збираємось забирати ваші в'їзми, ми створимо свою. Армія — то людям, солдати офісери, ваші діти, і ми будемо самі. Президент Горбачов повторив те, що заявив у телетілерві з Єгорова. Яковлєв — мовля, ід ка референдуму 1 грудня народ України проголошує незалежність. Президент живе за старими мірками, ілєк не мон

розлучитися з ідеєю-фікс про «єдину й неделимую». Але з «єдиної» армії лише на Запоріжжя з початку цього року надійшло 24 цивільні домовини, сотні козаків змушені залишити частини через анування та жорстосте їх попитів. Окрім нас, ці бідні нікому не потрібні. А тому солдатык матері всім серцем підтримують незалежність України!

Крок до ринку — БАРТЕР — ЦЕ ТІЛЬКИ ПОЧАТОК

У жовтні в Запоріжжі завершилися українсько-угорські переговори в галузі чорної металургії. Проведля їх фірма «Запоріжжяінтерсервіс» Торгово-промислової палати України та Рада директорів Об'єднання чорної металургії Угорщини.

Під час прес-конференції для українських журналістів керівник угорської делегації Ференц Сабо, зокрема, ска-

— Наша мета — розширити співробітництво за прямими зв'язками. Економіка наших держав у тяжкому

стані, і ми мусимо негайно шукати нових партнерів. Як-би була розв'язана спільних підприємств. Поки в Україні та Угорщині зазвуть збитків через неугодуність дій. Скажімо, після шемия про виведення радських військ зі Східної Європи, Бонн видав мільйонів марок для вляшвання цих військ — голним чином в Україні, і замовлення на освоєння мільярдів отримали фірма та турецькі фірми. Чому не ми з вами?

Переговори мали регіона

– Дайджест

НОВЕ В ТУАЛЕТНОМУ СЕРВІСІ

На «Дніпропетровській» була торгівля туалетними приладами. До комплексу входили: 5 упаковок туалетного паперу, 5 книг К. Маркса «Громадянська війна у Франції» і 5 книг Ф.

Енгельса «До житлового плану». Ціна комплекту — чотирьох аркушів — двадцять копійок. Бажаючі могли також придати до довідки до традиційного паперу праці В. Леніна «Аг

-Засебна ка. Служба

«ЗС» попереджає: друкарська фарба шкідлива для вагітних.

ДУМКА ГРОМАДЯН

ЩОДО ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА ТА РЕФЕРЕНДУМУ НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ АКТА ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

В обох дослідженнях взяли участь 1785 респондентів, що репрезентують різні групи населення та регіони України.

Як з'ясувалося, у жовтні мають намір взяти участь у виборах Президента 80 відсотків, у вересні — 78,6, не збираються брати участь у жовтні 9,6 відсотка, у вересні — 9,9, не змогли відповісти в жовтні 10,1 відсотка, у вересні — 10,3.

Що стосується конкретних кандидатів на пост Президента. Для визначення рейтинга було запропоновано 10 претендентів і таке запитання: «Якщо тепер відбулися б вибори Президента України, за кого ви віддали б свій голос?».

	Вересень	Жовтень
Л. Кравчук	32,7	38,3
В. Чорновіл	6,1	14,5
І. Юхновський	6,8	4,5
Л. Лук'яненко	2,6	3,9
В. Гриньов	3,4	3,2
В. Яворівський	2,9	1,6
Ю. Щербак	1,5	1,3
В. Пилипчук	—	1,1
О. Бердник	—	0,3
С. Гуренко	—	0,1

Такий розподіл рейтинга лемною мірою підтверджують відповіді респондентів на запитання «Кому з політиків ви довіряєте? Якою мірою сприймаєте їхні позиції?». Л. Кравчук, як політику, викликає довіру (повністю або певною мірою) у вересні 62,4 відсотка, жовтні — 59,1; В. Чорновілу у вересні — 27,5, у жовтні — 35,2; І. Юхновському у вересні — 31,2, у жовтні — 30; Л. Лук'яненку у вересні — 22,9, у жовтні — 26,3; В. Гриньову у вересні — 21,4, у жовтні — 23 відсотки опитаних.

За національною належністю розподіл відповідей на запитання про те, кому з кандидатів надають перевагу опитані, має такий вигляд:

	Українець	Росіянин	Єврей	Інші
Л. Кравчук	39,9(35,4)*	34(25,2)	60(37,5)	32,4(34)
В. Чорновіл	16,5(10,2)	9,3(3,2)	— (—)	9,9(5,3)
І. Юхновський	4,9(7,7)	3,4(5)	10(12,5)	5,6(2,1)
Л. Лук'яненко	4,4(3,1)	1,1(1,3)	— (—)	9,9(2,1)
В. Гриньов	2,4(2,4)	5,9(6)	— (—)	4,2(4,3)

Як бачимо, домінує рейтинг Л. Кравчука. Що стосується розподілу за місцем проживання респондентів, то й тут перевага надається йому ж. У той же час слід згадати, що в жовтні його рейтинг підвищився лише в обласних центрах та інших містах. У Києві його відсоток майже не змінювався; він незначною мірою знизився в сільській місцевості і помітно — у селищах міського типу.

Для того, щоб з'ясувати, як населення України ставиться до майбутнього референдуму за підтвердження Акта про незалежність, респондентам було запропоновано відповісти на запитання: «Чи схвалюєте ви проголошення України незалежною державою?». З 1785 опитаних не змогли відповісти тільки 12,8 відсотка (у вересні — 13,5). Решта відповідей розподілялася таким чином:

	Вересень	Жовтень
— Так, схвалюю	63	71
— Ні, не схвалюю	17,3	10,5
— Мені однаково	6,2	5,7

Якщо подивитися на відповіді у розрізі освіти, соціально-професійної належності та національності, то маємо таку картину. Чим вища освіта респондентів, тим більший відсоток їх схвалює проголошення України незалежною державою. Серед професійно-соціальних груп, найбільш схвалюють ставлення до цього керівники та спеціалісти, військові, службовці-населення, кваліфіковані робітники та селяни. Дуже

**1 ГРУДНЯ
ЖИТЕЛІ
УКРАЇНИ МАЮТЬ
ВИРИШТИ, ХТО
СТАНЕ
ПРЕЗИДЕНТОМ
ТА ЧИ БУТИ НАМ
НЕЗАЛЕЖНОЮ
ДЕРЖАВОЮ. НА
РОЗДУМІ
ЛІШНІВСЯ
МІСЯЦЬ, АЛЕ
ВЖЕ ТЕПЕР
МОЖНА РОБИТИ
ДЕЯКІ
ПРОГНОЗИ НА
ПІДСТАВІ
СОЦІОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ.**

**СЬОГОДНІ МИ
ПУБЛІКУЄМО
ДАНИ
ОПИТУВАННЯ,
ЯКЕ БУЛО
ПРОВЕДЕНО
В ЖОВТНІ
ІНСТИТУТОМ
СОЦІОЛОГІЙ
АН УКРАЇНИ. ЦЕ
БУЛО
ПОВТОРНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ
(ПЕРШЕ
ПРОВЕДЕННЯ
У ВЕРЕСНІ).
ВОНО ДАЄ
МОЖЛИВІСТЬ
ПРОСТЕЖИТИ,
ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ
СТАВЛЕННЯ
ЛЮДЕЙ
ДО
КАНДИДАТУР НА
ПОСТ
ПРЕЗИДЕНТА ТА
МАЙБУТЬОГО
РЕФЕРЕНДУМУ
НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ
АКТА
ПРО
НЕЗАЛЕЖНІСТЬ
УКРАЇНИ.**

ний АНТ у цих групах схвалюють від 79 до 90 відсотків. Далі йдуть малокваліфіковані робітники, учні технікумів, вузів пенсіонери та тимчасово непрацюючі. Тут відсоток позитивних відповідей від 68,4 до 76.

Помітною на поставлене запитання відповіли 75,3 відсотка українців (у вересні — 69,5), 58,3 — росіяни (45,9), 60 — євреї (41,7), 71,6 відсотка респондентів інших національностей (у вересні — 57,9).

Істотною відмінністю має розподіл відповідей на запитання про незалежність, залежно від регіону:

Регіон	Схвалюю	Не схвалюю	Мені однаково	Важко відповісти
Київ	81,5(73)*	4,4(10,1)	4,4(4,6)	9,8(12,4)
Північний**	71,6(61,6)	9,4(13,4)	11,8(0)	7,1(17)
Центральний	72,9(65,1)	2,7(13,6)	4,4(4,1)	20(17,2)
Північно-Східний	65(49,4)	16(27,2)	2,5(7,4)	16,6(16,1)
Північно-Західний	68,4(88,8)	1,6(1,7)	4(4,3)	4(5,2)
Східний	82,7(54,6)	16,6(24,2)	1,1(9)	13,6(12)
Західний	92,4(89,4)	1,2(2,6)	1,7(2,2)	4,7(5,6)
Південно-Західний	75(64,3)	6,9(3,6)	1,4(6)	16,7(26,2)
Південний	69,4(57,5)	11,7(22,9)	2,2(1,7)	16,7(17,9)
Кримська АРСР	50(44,4)	28,7(30)	12,2(12,2)	11,1(13,3)

* У дужках наведено відсотки за вересень.

** Обласні, які репрезентують регіони: Північний — Київська, Житомирська, Чернігівська; Центральний — Черніська, Ірпінська, Вінницька, Полтавська; Північно-Східний — Сумська, Харківська; Північно-Західний — Хмельницька, Рівненська, Волинська; Східний — Тернопільська, Дніпропетровська, Закарпатська, Західний — Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька; Південно-Західний — Чернівецька, Закарпатська; Південний — Херсонська, Одеська, Миколаївська.

Як бачимо, майже в усіх регіонах порівняно з вереснем частка прихильників незалежної України зросла. Можна передбачити, що до референдуму вона ще збільшиться.

На рішення яких актуальних завдань, на думку респондентів, треба спрямувати зусилля, які має Україна? (З наведених відповідей кожний опитуваний міг вибрати не більш, як чотири).

— Скопшений вихід України з економічної кризи	76,6
— Стабілізація економіки, поліпшення постачання і торгівлі	62,4
— Покращення про те, щоб наші міста та села стали економічно чистими, упорядкованими, красивими	60,3
— Ефективна боротьба із злочинністю	54,9
— Культурне відродження України	21,2
— Забезпечення ефективного впливу людей на рішення влади, які стосуються місця їх проживання і роботи	19,6
— Забезпечення політичного суверенітету республіки	16,3
— Прагнення кращих, приязних стосунків між людьми	16,2
— Забезпечення достатньої обороноздатності України	13,3
— Прагнення до того, щоб цілі та ідеали демократії стали для людей важливими під грошей	9,1

Як бачимо, пріоритет мають проблема, пов'язані з подоланням економічної кризи, стабілізації економіки, поліпшення постачання і торгівлі. Далі йдуть проблеми екології, боротьби із злочинністю.

На другому плані проблема, пов'язані з культурним відродженням, забезпеченням суверенітету, ефективності впливу людей на рішення, що приймають влада, і, нарешті, з прагненням доброзичливої психологічної атмосфери в суспільстві.

Проблем, пов'язані із забезпеченням обороноздатності, а також із тим, щоб цілі та ідеали демократії стали важливими, ніж гроші, поки що не деталі широкі зацікавленості. Таке становище зумовлюється перш за все конкретною економічною ситуацією, в якій перебувають усі опитані. Очевидно, буде правильним підкреслити, що нагальність їх потреб та інтересів пов'язана, в першу чергу, з економікою, а потім — з культурою і політикою.

Юрій ПАХОМОВ,
директор Інституту соціології АН України, академік АН України.

* В дужках наведено відсотки за вересень.

е про
а ті
більшо
зни
в інте
оду.
докрем
ребудо
ні дер
СР, ми
якнай
політич
ьтурній
а наро
ими на
арод —
сід, з
ьних ік
аша мо

Осип ГОРНОВИЙ

1 листопада 1991 року. № 213.

ЄДИНА, НЕПОДІЛЬНА

ДОЧІ до нашого ста- російського зразу, що на- став- народних ставлення до істів. У окремих

ставлен- народу ні- від на- всіх інших з ос- ідейно-полі- народам!

у визволь- рукові, який руху націона- й коло- українського, висловлює визволь- шовнізм імперіалі- осоружжя. Бо- лення влас- прагнемо до державної са- народів, бо

вже понево- ненавистий дім. Ми пере- ський на- іший народ найкраще й

тільки і незалеж- народів. Ми і- будувати і- держ- праці з усіма

імімо, що у світі може- льна система- нних держав іх етногра-

поневоленню українського народу, колоніальному грабе- жеві його багатств, жахливій експлуатації його праці ро- сійсько-більшовицьким імпе- ріалістам. Це єдиний шлях здійснити волелюбні прагнен- ня українського народу, при- родні, зрештою, для кожної- го народу, жити у своїй не- залежній державі.

Знищення колоніально- експлуаторського СРСР, знищення імперіалістичної класи сталінських вельмож диктується найжиттєвішими інтересами всіх народів СРСР. Перебудова СРСР на незалежній державі — це найсправедливіша й найпро- гресивіша розв'язка націо- нального питання, бо вона в корені підтінє російський імперіалізм і створює можли- вості для всебічного розвитку кожного народу. Вона веде не до національної обмеже- ності й заскоружності, а до найширшої співпраці та дру- жби між народами, бо вона будувє їх на принципах справ- жньої незалежності, рівності й добровільності. Звільнюю- чи народи від колоніального гніту російсько-більшовиць- ких імперіалістів, вона створ- ює найкращі передумови для розв'язки соціального пи- тання кожним народом у ду- сї інтересів працюючих мас. Тому перебудова СРСР на незалежній державі всіх його народів — це не поворот до старого й віджилого, — це, безсумнівно, величезний про- грес.

Відокремлення України від Росії не є жодним ворожим виступом проти російського народу, як це змальовує бі- лшовицька пропаганда.

По-перше, боротьба за ві- докремлення України від Росії — це боротьба за належ- не право кожному народові жити на власній землі неза- лежним державним життям, і це право вже давно визнане всіма за кожним народом. Хіба ж, скільки-небудь об'єк- тивно думаючи, людина мо- же розцінювати таку бороть- бу, як боротьбу ворожу будь- якому іншому народові? Крім цього, боротьба за відокрем- лення України від Росії — це, навіть з погляду більшо- вицьких законів, боротьба цілком законна: Конституція СРСР забезпечує за кожною т. зв. союзною республікою право на вихід зі складу СРСР.

По-друге, російському на- родові не потрібна Україна, вона потрібна тільки російсь- ким імперіалістам. Тверджен- ня, що Росія не може обійтись без України, — а з такни- ми твердженнями виступали і Ленін, і Сталін, — явно ім- періалістична вигадка, ажн- вона всіми імперіалістами. Вона сфабрикована на те, щоб баламутити народні маси. (Німецькі імперіалісти робили так само, коли кри- чали, що німецькому наро- дові тісно, що йому потрібні «життєвий простір» і т. п.). Далі, таке твердження взагалі — це ніякий аргумент і не може давати ніякому на- родові права поневолювати інший народ. Таких «аргу- ментів» уживають тільки ім- періалісти для оправдання своїх безконечних імперіалі- стичних війн і загарбування чужих територій.

Російські землі настільки багаті, а російський народ настільки працьовитий, що може сам себе забезпечити. Треба тільки, щоб земля, ба- гатства російської землі, про- мисловість були в руках ро-

сійського народу, а не в ру- ках класи більшовицьких вельмож, щоб російський на- род працював на себе, а не на зграю більшовицьких ек- сплуаторів і на їхні імперіалі- стичні плани. До того ж, якщо російському народові потрібні українське вугілля, залізо чи хліб, то він може їх отримати шляхом обміну

Осип ГОРНОВИЙ

НАШЕ СТАВЛЕН- ДО РОСІЙСЬКОГО НАРО-

з Україною за господарські добра своєї землі, наприклад, ліс чи промислові вироби по- трібні Україні, але не шля- хом загарбання України й колоніальної експлуатації її багатств.

Ми ж не можемо допу- стити до того, щоб російсько- більшовицькі окупанти вивозили скарби української землі цілком за безцінь і то тільки тому, що їх потрібно російсь- кій промисловості, свідомо розбудованій у безсировин- них областях. Ми не можемо погодитися з тим, щоб гос- подарство України розбудову- валося однобічно (сільсько- господарство й видобування промисловості), щоб Україна, маючи великі запаси всієї по- трібної сировини, не мала розвинутих усіх галузей про- мисловості. Ми не можемо дивитися на те, як мільйони українського народу вмира- ють від голоду тільки тому, що їхній хліб загарбали кремлівські розбійники. Ми не можемо допустити до того, щоб Україна й надалі залишалася базою сировини та ринком збуту для російсь- кої промисловості, джерелом збагачування класи більшо- вицьких вельмож. І тому ми боремося за відділення Ук- раїни від Росії.

Таким чином, відокремлен- ня України звернене не про- ти російського народу, а ті- льки проти російсько-більшо- вицьких імперіалістів, зни- щення яких є також в інте- ресах російського народу.

Змагаючись за відокрем- лення України та перебудову СРСР на незалежній дер- жаві всіх народів СРСР, ми рівночасно прагнемо якнай- тіснішої співпраці в політич- ній, економічній і культурній галузях з російським наро- дом, як із усіми іншими на- родами Російський народ — наш безпосередній сусід, з ним у нас багато спільних ін- тересів, і співпраця наша мо-

же розвиватися дуже успіш- но, якщо вона буде будована не на імперіалістичних уза- емних, а на справжній дру- жбі та рівноправності.

Сьогодні російські імпері- алісти шкоро горляють про т. зв. допомогу російського народу українському наро- дові. Та це нітрохи не відпо- відає правді! Це — безо- ромна брехня; так би мовити, подвійра

По-перше, якщо йдеться про період царської Росії, то російський народ, російські народні маси не мали ніяко- го впливу як на внутрішню, так і зовнішню політику цар- ського двору. Це — доб- ре, краще може навіть від ін- ших, знають і самі більшови- ки. Царський уряд правив Росією на основі самодержав- ства. Політика царського ур- яду ні в якій мірі не відобра- жала волі російського наро- ду, оскільки цей народ був позбавлений усіх демократич- них прав, оскільки в Росії не було ніяких демократичних інституцій. Тому-то політика царського уряду щодо Украї- ни ні в якій мірі не може вважатися політикою російсь-

кого народу. В умовах царського самодержавства ро- сійські народні маси не ма- ли ніякої змоги виявити своє справжнє ставлення до укра- їнського народу. Оскільки більшовики сьогодні твердять інакше, то вони цим самим потрапляють у суперечність із своїм дотеперішнім погля- дом: вони заперечують ту іс- тину, що в умовах царсь- кого самодержавства російсь- кий народ був позбавлений будь-яких політичних прав.

Так само як в умовах цар- ського самодержавства росій- ський народ не мав ніякої змоги виявити свою волю, так і в умовах диктаторсько- го тоталітарного Радянського Союзу. Тому танок і вся по- літика Радянського уряду в українському питанні не мо- же вважатися за виявлення справжніх поглядів російсь- ких народних мас у цій спра- ві.

По-друге, як політика ро- сійського царизму, так і по- літика московсько-більшови- цьких імперіалістів щодо ук- раїнського народу ніколи не були, і не є, політичною до- помогою Україні, а політикою національного гніту та експ- луатації України, політикою винищення українського народу, жорстокої розправ з його визвольними змагання- ми. Саме, на жаль, такий, а не інакший зміст російсько- українських відносин у мину- лому й сьогодні. Проте за цю політику ми обвинувачу- ємо, передусім, царських і більшовицьких імперіалістів, а не російський народ у ціло- му, не російські народні маси.

З прикритістю ми мусимо в цьому місці ствердити, що російський народ давав (і дає) з себе робити занаддя політики гноблення й експ- луатації України в руках своїх імперіалістичних керів- ників. Бо що ж зробив росій- ський народ, щоб перешко-

дити царським імперіалістам у зраді Переяславського до- говору (Віленської угоди з Польщею 1655 р. й Андру- сівського договору 1667 р.), в зруйнуванні Запорозької Січі, в заведенні кріпацтва на Україні, в забороні укра- їнської мови? Що зробив ро- сійський народ для того, щоб перешкодити більшовицьким імперіалістам завойовувати Україну в 1917—20 рр.; що зробив він для того, щоб не допустити до гноблення укра- їнського народу після 1920 року і до сьогодні? Що ро- бить він сьогодні в тому на- прямі, щоб перешкодити мос- ковсько-більшовицьким гноби- телям здешувати нашу виз- волю-революційну боротьбу в Україні? Про яку ж тоді допомогу російському народові може бути мова?

Хіба ж викуп із неволі Шевченка групою передових росіян чи близьке знайомст- во Шевченка з Чернишевсь- ким та інші подібні прикла- ди — це допомога російсь- кому народу українському? Ні, бо це лише одиниці здобува- лися і здобуваються на гід- не трактування українського народу та визнання йому на- лежних прав. Ні, бо ці оди- ниці залішилися й залиша- ються поки що як самітні острови серед російського народу. Прихильного став- лення до українського наро- ду від передових людей ро- сійського народу не можна узагальнювати як допомогу російському народові українсь-

вдатнішої в світі — це ра- сизм, і як такий заслуговує тільки засудження й заавру- вання.

Тому ми не признаємо за російським народом жодних «вищих якостей», які давали б російському народові пра- во ставити себе як у теорії, так і в практиці у північне становище супроти інших на- родів («старший брат», «ве- ликий», «найвидатніша на- ція» і т. д.). Ми також ніко- ли не погодимося з «теорією» про «керівну роль» росіян щодо інших народів, що і нібито завдяки своїм «висо- ким» якостям мав відіграти російський народ протягом історії та відіграє у теперіш- ньому Радянському Союзі, про що нині так багато гово- рять більшовицькі імперіалі- сти. Сталінські вельможі при- думали ці «теорії» для вип- радання свого імперіалістич- му, для прикриття своєї но- лоіальної системи гноблення та експлуатації, для обдурю- вання, отруєння расистсь- ким дурманом російського народу.

Мк, українці, не можемо погодитися на ці «теорії» ще й тому, що вони створюються часто за рахунок присвоєння найсвітліших сторінок нашої історії (цілий період Київсь- кої Русі та Галицько-Волин- ського князівства) і культу- ри (наприклад, «Руська прав- да», «Слово о полку»), шля- хом свідомого применшуван- ня наших власних здобутків (все, що маємо, досягнуто з

Південно-с- тепер готу- ия цілого мом і нічого сп- Вона вик- прикриття бійницько- та як за- своїх агентів світу. Біль- лісти — це і продов- діла царсь- Тому ми б- протн кре- проти са- ки, а й пр- вицьких в- класи експ- Так сам- в складі к- клас вельм- ці, білору- ші, ні тро- сійсько-ім- рактеру. «Інородчєс- більшови- ворошилов- цілковито ся, російсь- ії ряди ра- так, як ко- беї до ро- ва, више- ких магна- — гречу- асимілює- більшовиць- вєнськуні- ші та мен- ші. І одні, притаман- даністю. І

ти други- мося.

Щодо ду, то бі- визискує як експлі- лись помі- Класа - б- мож поста- цюючи ма- вітних р- важким я- деспотизм- Вона поз- політичні- прав. Рос- бере жод- ництві де- мократію- може.

Та гру- б думати- ставити р- цілому у- класи б- плуаторів- го імпері- може, по- хотілося- так воно- чьких ве- з собою і- сійського- чий й фу- нних при- (в армії, мілістра- теж у ку- лянці та- чись з н- імперіалі- Знову ж- без усіх- ські наро- пропаган- ралізму є- ційного ст- слуги. П- леште, і- безпощад- міг би й- крити ма- ім, що вс- мету вє- «найвид- ну роль»

На пр- роду ми- го жакли-

«допомогою» російського на- роду), як теж і жахливої фальсифікації історичної правди (наприклад, Переяс- лавський договір. Мазепа, ви- звольні змагання 1917—20 рр. і т. п.), бо це має на ме- ті прищеплювати українсь- кому народові почуття неповно- цінності та розсічення його. Ми виступаємо проти расист- ської пропаганди вищості ро- сійського народу, бо вона ве- де до розпалювання російсь- кого шовінізму в масах і тим- самим створює труднощі для справжньої співпраці між ук- раїнським і російським на- родами. Вона бо полегшує більшовицьким імперіалістам використовувати російські працюючі маси у своїх ант- инародних цілях.

Як сказано, отже, ОУН бореться не проти російсь- кого народу, а проти російських імперіалістів. Проти всіх тих, які поневолюють Украї- ну або допомагають поневолю- вати її.

Носієм російського імпе- ріалізму сьогодні є більшови- цька партія ВКП(б), яка те- пер уже насправді оформила- ся в окрему експлуаторсь- ку класу — більшовицьких вельмож. Цю нову класу ек- сплуаторів очолює сталінсь- ка класа. Звичайно, частина членів ВКП(б) не стоїть на імперіалістичних позиціях, але це не міняє імперіалі- стичного характеру цієї класи як цілості. Дворянське сере- довище також видало цілий ряд борців проти царського самодержавства (наприклад, декабристів, Герцена та ін- ші), але ці одиниці не зміни- ли імперіалістично-експлу- ататорської суті своєї класи. Класа більшовицьких вель- мож — це суто імперіалі- стична класа, яка поневолює мільйони інших народів і яка в результаті перемоги над своїм конкурентом, гітлерів- ською Німеччиною, загара- ла країни Центральної та

КИЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЗАВОД «АРСЕНАЛ»

ЗАВОД «АЛМАЗ»

Єдине підприємство в Україні, також у межах колишнього СРСР, яке виготовляє апарат для індивідуального гемодіаліза СГДІ-УБ

«ШТУЧНА НИРКА»

Установки «Штучна нирка» призначені для лікування хворих з гострою хронічною нирковою недостатністю методами гемодіаліза, ізольованої ультрафільтрації і гемосорбції у клініках, амбулаторіях і вдома.

При створенні установки використано досягнення

вітчизинського і зарубіжного медичного приладобудування.

До складу апарату входить також установка АКВА-1, яка очисає водопровідну воду від механічних домішок, розчинених у ній різних солей, колоїдних та органічних речовин тощо.

Установку АКВА-1 можна застосувати у комплексі із «Штучними нирками» заводського виробництва.

Для великих нефрологічних центрів «Алмаз» може запропонувати восьмипотісний «Штучну нирку» СГД-8. Цей апарат розрахований на 8 хворих. Всю систему обслуговує один інженер. Апарат працює на неочищеній воді.

Підприємство освоїло новий водоочисний комплекс АКВА-2, продуктивність якого на порядок вища за АКВА-1. Його особливість в тому, що всі п'ять блоків апарату АКВА-2 є самостійними агрегатами, які можуть давати різну ступінь очистки води і можуть використовуватися в інших галузях, де є підвищені вимоги до чистоти води.

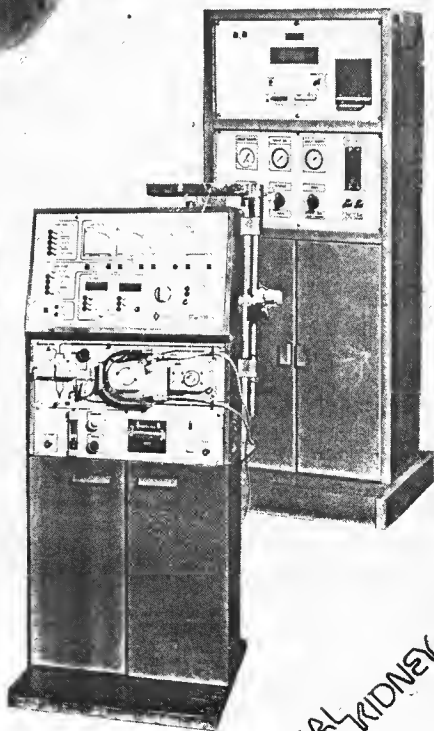
Сьогодні апарат «Штучна нирка» потрібен, як ніколи: разом із серцевими хворобами це захворювання займає друге місце, поступившись тільки перед легеневиими захворюваннями. Середній єм та-
нок хворих — 39 років.

«Штучна нирка» — реальний шлях подовження життя багатьом тисячам людей.

Керівники органів охорони здоров'я, наукових інститутів та лабораторій, обласних, районних і сільських лікарень, маючи у своєму підрозділі апарат «Штучна нирка», як врятуєте життя багатьом нашим співвітчизникам!

Наша адреса: 253222, м. Київ-222, вул. Сабурова, 2, завод «Алмаз».

Телефони: 514-54-24, 514-19-93, 514-52-35, 514-69-22, 514-48-72.

ARTIFICIAL KIDNEY

